

O ekologii słów kilka na stronę dla rodziców

Edukacja ekologiczna dzieci w zakresie kształtowania świadomości ekologicznej to systematyczne i stopniowe działania nauczycieli wobec dzieci i ich rodziców oraz rodziców wobec dzieci. Zbieżność celów: współpraca nauczycieli, dzieci i rodziców może być gwarancją osiągnięć. „Edukacja ekologiczna powinna stanowić jedną z najważniejszych części działalności dydaktyczno-wychowawczej. Ale działania te mają początek w naszych domach”.

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze ma duży wpływ na kształtowanie świadomości ekologicznej dziecka - może być miejscem hamującym rozwój myślenia proekologicznego lub uznającym wartości ekologiczne i dążącym do akceptacji całościowego obrazu świata.

Za istotny aspekt oddziaływania rodziny na rozwój postaw proekologicznych można uznać np. organizowanie trybu życia dziecka. Takie sposoby spędzania czasu jak: spacer w parku, przejażdżka rowerem, poszukiwanie darów natury (liście, owoce) mogą być istotnym czynnikiem kształtowania pozytywnego stosunku dziecka do przyrody. Kontakt z lasem, zwierzętami dostarcza przyjemnych wrażeń i rozwija ciekawość oraz rozbudza chęć przeżycia przygód, pozwala także na doświadczenie bogactwa wrażeń i przeżyć estetycznych dzięki odbieraniu przyrody różnymi zmysłami. Tego typu działania mają wymiar nieformalny i często nie intencjonalny, a ich powodzenie zależy w najwyższym stopniu od tego, czy sami rodzice (opiekunowie) prezentują odpowiednie postawy i zachowania proekologiczne. „Rodzice powinni kształtować pozytywne postawy u małych dzieci” ,np. nie niszczyć zieleni, śmieci wyrzucać do odpowiednich pojemników, dbać o nie zaśmiecanie zbiorników wodnych i prawidłowe traktowanie zwierząt domowych i dzikich. Od najmłodszych lat należy dawać dziecku przykład oszczędnego korzystania z energii i wody. Wygaszać niepotrzebne punkty świetlne, zakręcając kran przy myciu zębów.

Każdy z nas korzysta z powietrza, wody, żywności i schronienia, zaspokajając podstawowe potrzeby życiowe. Poprzez konsumenckie zachowania w znaczący sposób wpływamy na podaż produktów. Kupując pewne artykuły przyczyniamy się jako konsumenci do zmiany klimatu. W naszych gospodarstwach domowych zużywamy również duże ilości

środków piorących i czyszczących. Środki te zawierają substancje usuwające brud, ale równocześnie są uciążliwe dla środowiska, gdyż z trudem ulegają biologicznemu rozpadowi. Nie jest możliwe zaprezentowanie prostej standardowej recepty na dokonywanie ekologicznych zakupów. To co dla jednej osoby może być sprawą jasną i łatwą do wykonania, dla drugiej wyda się nielogiczne bądź nie do zrealizowania. Toteż istotną sprawą jest świadomość, w której zawiera się pogłębione zainteresowanie jakością życia człowieka, ekologią dokonywania zakupów szczególnie żywności.

Świat dziecka rośnie wraz z nim. Rodzina stanowi dla dziecka pierwsze i najważniejsze środowisko wychowawcze od najmłodszych lat w kontakcie z przyrodą, kocha ją szanuje i może pomnażać jej bogactwo. Problem w tym, że nie przekazujemy wiedzy, nie pokazujemy tajemnic przyrody w sposób naturalny na spacerze, wycieczkach, nie zachęcamy dzieci do obserwowania, podglądania przyrody, dlatego, że sami jej nie dostrzegamy, nie mamy czasu zatrzymać się obejrzeć ciekawe zjawiska, zwierzęta, owady. Rozwijająca się ciekawość wzmacniana wyzwala u dzieci pożądane postawy. Dziecko poznając i przeżywając piękno przyrody może stać się jej obrońcą i chronić ją przed zniszczeniem. Słusznie powtarzamy powiedzenie: „czego Jaś się nie nauczył, tego Jan nie będzie umiał” Jednym z podstawowych zadań jest wyrobienie emocjonalnego stosunku do środowiska naturalnego, poczucia odpowiedzialności za stan zieleni wokół miejsca zamieszkania. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby dziecka, najsilniej „rzeźbi” osobowość dziecka. Jeżeli rodzice są zaangażowani w działalność na rzecz najbliższego środowiska mocno udziela się to dzieciom. Najważniejsze są konkretne działania praktyczne, podejmowane na rzecz środowiska.

Obcowanie z przyrodą i to niezorganizowane, spontaniczne i to zaplanowane wyrabia wiele pożądanych cech, wśród nich wrażliwość na piękno, zamiłowanie do natury, potrzebę kontaktu z nią, postawę opiekuńczą wobec zwierząt, umożliwia obserwację, pobudza do myślenia. Dziecko zaspokajając naturalną ciekawość świata spostrzega, obserwuje, bada, doświadcza, sprawdza, kojarzy fakty, chłonie informacje. Kieruje to dzieci do poznawania świata przyrody,

W przedszkolu jest wiele okazji do kształtowania u dzieci wrażliwości ekologicznej. Obejmuje ona zaznajomienie dzieci ze światem roślin i zwierząt, z przyrodą nieożywioną, a także uczenie ich dostrzegania i przeżywania piękna oraz potrzeby obcowania z nim. Geniuszem piękna w sensie jego tworzenia jest przyroda. Dlatego przy różnych nadarzających się okazjach zwraca się uwagę dzieci na bogactwo barw łąk i pól, różne odcienie zieleni, majestat gór, bezkres morza, tajemniczość lasu, piękno liści pokrytych rosą. Wiele wzruszeń i niezapomnianych przeżyć dostarczają dzieciom ogrody pełne kolorowych kwiatów, wiewiórki przeskakujące z gałęzi na gałąź, małe żuczki wędrujące po trawie na zielonej łące. Uwrażliwienie dzieci na piękno i konieczność ochrony przyrody sprawia, że właściwie reagują na nieodpowiednie zachowanie się innych osób w stosunku do naturalnego środowiska.

Najistotniejsze źródło współczesnego kryzysu ekologicznego leży bowiem w samym człowieku, dlatego najcenniejszymi wartościami, jakie w nim należy rozwijać i kształcić są postawy poznawcze, emocjonalne i działaniowe, a więc pozytywne wobec środowiska.

Na podstawie wymienionych przesłanek cele edukacji obejmują:

- przekazywanie dzieciom podstawowych wiadomości o ekosystemach, obiektach i zjawiskach przyrodniczych znajdujących się w najbliższym środowisku,
- rozumienie znaczenia czystego powietrza dla zdrowia roślin, zwierząt i ludzi,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za wszelkie lokalne zmiany w środowisku, których sprawcą jest człowiek,
- uświadomienie dzieciom problemu opakowań, świadomy ich wybór,
- zapoznanie dzieci z podstawowymi zadaniami ochrony zwierząt, także futerkowych i egzotycznych (np. słońce, nosorożce), rozumienie pojęć: zwierzę chronione, rezerwat, okres chroniony; rozumienie znaczenia leśnej szaty roślinnej dla zwierząt,
- rozwijanie zainteresowań dzieci źródłem pochodzenia żywności, wyrabianie przekonania, że żywność nie zawsze jest zdrowa, umiejętność wyboru (wspólnie z rodzicami) zdrowej żywności, rezygnowanie ze szkodliwych elementów,
- przyzwyczajanie do oszczędzania bogactw ziemi, wyrabianie przekonania, że surowce naturalne trzeba oszczędzać, zbierać surowce wtórne,
- rozumienie znaczenia energii słonecznej i jej wpływu na rozwój roślin, energii elektrycznej w życiu człowieka, dostrzeganie sposobów jej oszczędzania w codziennym życiu,

- przyzwyczajanie dzieci do ładu i porządku w swoim najbliższym środowisku,
- rozwijanie zainteresowań dzieci ruchem ekologicznym na świecie, rozumienie, że podobne działania na rzecz ochrony środowiska podejmują dzieci i dorośli na całym świecie,
 - przybliżenie dzieciom pojęcia: kula ziemiska w aspekcie : jest to nasz wspólny dom, o który trzeba dbać,
- rozumienie znaczenia zieleni dla zdrowia człowieka,
- zapoznanie dzieci z podstawowymi zasadami ochrony przyrody miejskiej (skwery, drzewa, parki, ptaki, owady),
- kształtowanie postawy współgospodarza obiektów przedszkolnych,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej (ład, porządek w najbliższym otoczeniu),
- stworzenie sytuacji do bezpośredniego obcowania z przyrodą i dokonywania obserwacji zjawisk przyrodniczych występujących w różnych porach roku,
 - kształtowanie postaw twórczych w kontaktach z przyrodą,
- rozwijanie wrażliwości na piękno przyrody.

Poszukała i zebrała najistotniejsze zagadnienia U. Rzepecka.